

Čučma - banská obec. Náučný chodník na Železnej ceste

Kraj:	Košický
Okres:	Rožňava
Geomorfologická jednotka:	Volovské vrchy
Geologická jednotka:	gemerské pásmo

Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Čučma, huta
Východisko:	zastávka Čučma, huta (južná časť obce, Rozgang)
Trasa:	Čučma: Rozgang - závod (bývalá úpravňa antimónovej rudy)
Dĺžka, prevýšenie:	2,8 km, prevýšenie 100 m (platí pre úsek od 1. po 8. zastávku)
Čas prechodu:	1,5 h (platí pre úsek od 1. po 8. zastávku)
Počet zastávok:	10
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: banícke, historické, technické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa (zastávky 1 až 8) vedie súbežne so zelenou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2012

Aktuálny stav: Niektoré informačné panely chýbajú - stojí iba ich drevený rám (2020).

Textový sprievodca: nie je; voľne sú dostupné informácie o nerastnom bohatstve Čučmy

Kontakt: Obecný úrad Čučma, Čučma 47, 048 01 Rožňava, tel. 058 / 7325 780

Poznámky: (1) Náučný chodník vedie po obecnej ceste a nie je v teréne vyznačený. (2) Zdatným turistom odporúčame od zastávky 8 pri bývalom závode na spracovanie rudy pokračovať po zelenej turistickej značke k chate Volovec a následne až na Skalisko (1 293 m n. m.) s panoramatickým výhľadom aj na obec Čučma (6 km, prevýšenie 860 m).

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie v obmedzenej miere. Vhodný pre krátku exkurziu zameranú na históriu baníctva v regióne.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Čučma. Obec vo Volovských vrchoch severne od Rožňavy v doline Čučmianskeho potoka a jeho prítoku Laz. Jej prvými obyvateľmi boli baníci nemeckého pôvodu. Už v stredoveku tu ťažili rudu zlatú, striebornú, medenú a železnú - patriacu k najkvalitnejším v Uhorsku -, neskôr aj antimónovú a mangánovú. V roku 1952 sa pre nerentabilnosť ťažba mangánovej rudy skončila, v ďalších rokoch bola v prevádzke už len flotačná úpravňa. Vršok nad portálom štôlne v Čučme tvorí pozadie v **obrazu Metercia** z roku 1513 od neznámeho majstra, ktorý sa nachádza v biskupskej katedrále Nanebovzatia Panny Márie v Rožňave (a jeho kópia v Baníckom múzeu v Rožňave). Okrem náboženského námetu sv. Anny Samotretej s Máriou a Ježiškom, patrónky baníkov, v popredí realisticky zobrazuje stredoveké baníctvo na Rozgangu. Vidno vtedajší spôsob razenia banských diel, ich zameriavanie, ťažbu, dopravu a úpravy nerastnej suroviny. Takéto spojenie symbolického náboženského obsahu a zobrazenia baníckej prevádzky je zrejme svetovým unikátom. Medzi cirkevné pamiatky patrí rímskokatolícky

kostol Krista kráľa z roku 1939 a barokovo-klasicistická zvonica z 18. storočia - pôvodne banská klopačka.

Banská štôľňa Kresanica. Na hornom konci obce Čučma na mieste, kde na dne doliny pod svahom vytekala voda, bola objavená pri oprave cesty v roku 2011 stará ručne sekaná banská štôľňa, tzv. „kresanica“. Ručne razené štôľne z obdobia pred používania pušného prachu vyzerajú ako nory. Sú väčšinou razené na výšku zohnutého človeka. V prípade neskoršieho využívania ich prestreľovali na väčší rozmer. Toto 240 m dlhé banské dielo je dodnes bezpečné.

Skalisko (1 293 m n. m.). Druhý najvyšší vrch Volovských vrchov na sever od Čučmy s bezlesým vrcholom. Výhľad z neho patrí medzi najkrajšie a najhodnotnejšie na Slovensku. Vrcholové bralo, 10 m vysoké, budované sericiticko-grafitickými fylitmi, poskytuje kruhový výhľad na mnoho pohorí, a to aj v Maďarsku a na Ukrajine. Vrcholom prechádza diaľková turistická červeno značená Cesta hrdinov Slovenského národného povstania. Vrchol Skalisko oddeľuje široké plytké sedlo od severozápadne ležiaceho nižšieho vrcholu Volovec (1 284 m n. m.). Smerom k juhu z neho vybieha rászocha ukončená pred prudkým klesaním skalou, v starších mapách označovanou Baračka, resp. Baracká skala (1 225 m n. m.). Asi 160 výškových m juhozápadne pod vrcholom Skaliska nad záverom doliny potoka Laz stojí turistická chata Volovec, postavená v roku 1933, s príležitostnou prevádzkou.

Slovenská železná cesta. Občianske združenie so sídlom v Slovenskom technickom múzeu v Košiciach zastrešujúce svoj rovnomenný projekt, ktorého cieľom je o. i. prezentácia technických pamiatok z oblasti hutníctva a banskej činnosti formou kultúrnej trasy. Miesta súčasnej alebo bývalej ťažby železných rúd, výroby a spracovania železa a ďalších kovov v oblasti Slovenského rudohoria, ktorých technická a technologická úroveň a majstrovstvo boli vysoké, často (napr. zvonolejárstvo) na špici v európskom i celosvetovom meradle, prezentuje troma samostatnými trasami: I. Moldava nad Bodvou - Smolník - Krompachy - Košice, II. Krásnohorské Podhradie - Rožňava - Dobšiná - Tisovec - Štítik - Ózd (HU) a III. Mníšek nad Hnilcom - Novoveská Huta - Kluknava - Košice. Slovenská železná cesta je súčasťou kultúrnej trasy Stredoeurópska železná cesta, registrovanej Európskym inštitútom kultúrnych trás v Luxemburgu.

Názvy informačných panelov

1. Banské pole Rozgang v Čučme
2. Gravitačná vodáreň pre mesto Rožňava
3. Banská obec Čučma
4. Banské dielo - Kresanica v Čučme
5. Banícka osada v Majerskej doline
6. Úpravňa antimónových rúd v Čučme
7. Banské pole Matej - Vincent
8. Banské pole Gabriela
9. Banícka zvonica v obci Čučma
10. Rožňavská Metercia

Zastávky 9 a 10 svojou polohou nenadväzujú na 8., resp. 9. zastávku. Polohu panelov pozri v mape nižšie.

Informačný panel Rožňavská Metercia (10. zastávka) je súčasťou trasy Slovenskej banskej cesty (jej lokalita 6/2 Čučma).

